Dodatek tygodniowy

przy Gazecie Lwowskiej.

Nro. 12. Dnia 24. Marca 1855.

Rzut oka na prawodawstwo Austryi w r. 1853.

(Ciąg dalszy. Obacz Nr. 7, 8, 9, 10 i 11Dod. tygod.)

Widzimy z jaką sumiennością uchylone są od urzędów sądowych osoby, których osobisty charakter wzbudzićby mógł podejrzenie, iżby swego urzędu niesprawowały z wszelką bezstronnością. Ta surowość rozciąga się nawet na podręczne osoby sądowe, które niewykonują samoistnie urzędu sędziego, gdyż względem tego co się dzieje w sądach, zachowana być musi najściślejsza tajemnica, największa wierność w służbie, a także i podrzędne osoby, jeżeli charakter ich niejest ze wszech miar nienaganny, mogą w sądach bądź przez wydawanie aktów, bądź przez wyjawianie stanu procesów, bądź przez niszczenie dokumentów i t. p. niezmierne wyrządzać szkody.

Rozumie się samo przez się że oprócz nieskazitelnego charakteru, wymaga się także umysłowej kwalifikacyi i dojżrzałego wieku.

§. 29 opiewa: „Przy naradach nad obsadzaniem posad i w przedkładaniu propozycyi obsadzania, powinien każdy radca postępować z najściślejszą sprawiedliwością i według własnego przekonania, i zawsze mieć wzgląd na osoby najzdolniejsze, najzasłużeńsze i najgodniejsze zaufania, chociażby nawet niekompetowały o posadę."

§. 40. Postanawia że tylko minister sprawiedliwości może przesadzać urzędników sądowych dla względów służby, a jeżeli idzie o posady, których obsadzanie zastrzeżone jest Jego Cesarskiej Mości, tedy nastąpić może zmiana tylko za najwyższem przyzwoleniem.

Na szczególną wzmiankę zasługują przytoczone w trzecim rozdziale powinności urzędowe osób sądowych, jak n. p. w §. 46. Przeznaczeniem i powinnością sędziego jest z ścisłą bezstronnością według ustawy przestrzegać sprawiedliwości i przyśpieszać ile możności załatwienie spraw wniesionych do sądu. Niewolno mu odstępować dowolnie od przepisu ustaw.

§. 47. Każdy urzędnik sądowy powinien z pilnością, gorliwością i bezinteresownością załatwiać wszystkie sprawy przydzielone mu prawnie lub z rozkazu przełożonych; także i w swem domowem jak i obywatelskiem pożyciu zachowywać się nienagannie, i równie w urzędzie jak i po za urzędem unikać wszystkiego, coby mogło zmniejszyć zaufanie w sądownicze czynności urzędowe, albo ubliżać stanowi do którego należy.

§. 49. Zakazuje wszelkie przyjmowanie upominków.

§. 50. Nakazuje zachowanie najścislejszej tajemnicy w sprawach urzędowych.

Te przepisy łącznie z karami oznaczonemi na ich przekroczenie, i z nadzorem, pod jakim zostają niższe sądy ze strony wyższych władz sądowych i prokuratoryi państwa, zawierają pewnie większą rękojmię bezstronnego sądownictwa, aniżeli odrębne prerogatywy urzędników sądowych, które zbyt często skłaniają sędziów do opozycyi przeciw rządowi i do popierania niebezpiecznych dążności powagą władzy sądowej.

Dla osięgnienia pewności, że się sprawy w sądach nietylko bezstronnie ale i jak najśpieszniej załatwiają, nakazane są peryodyczne wizytacye i roczne wykazy czynności, w których ma być wyszczególnione: ile procesów, pertraktacyi spadkobierstw, konkursów i spraw rachunkowych zostało nieukończonych z końcem każdego roku, ażeby w razie potrzeby przy zbyt wielkich restancyach wyższe sądy użyły stosownych środków.

Druga część ustawy traktuje o wewnętrznym regulaminie czynności; specyalne postanowienia mniej na pierwszy rzut oka obchodzą publiczność, a jednak tak są potrzebne jak n. p. pewny porządek domowy w fabryce lub w każdem większem gospodarstwie.

Orzeczona ta ustawa oznacza dokładnie tok każdej sprawy od podania jej do sądu aż do ukończenia całego procesu, postanawia, jak postępować ma przełożony sądu w wyborze referentów, jakie są obowiązki referenta, które sprawy przychodzą na sesyę, ile radców ma być na każdej sesyi, jak się mają odbywać narady i głosowania, jak mają być urządzone termina, jak przechowywać należy dokumenta złożone w sądzie i t. p. słowem ustawa ta zawiera tak liczne postanowienia, od których zawisło należyte załatwienie spraw, iż słusznie uważać ją należy za jedną z najważniejszych.

X. Rozporządzenie ministeryum sprawiedliwości z dnia 17. maja 1853 względem kasalnej administracyi majątku sierót i kurandów w Węgrzech, Siedmiogrodzie i dawniej przynależnych krajach.

Osoby, które dla braku lat, dla niedołężności umysłu lub dla innych stosunków, nie są w stanie zarządzać należycie swemi sprawami, zostają u nas pod osobną opieką ustaw. Ta opieka rozciąga się równie na ich osoby jak i na ich majątki. Wykonywanie tej opieki według przepisu powszechnego kodeksu cywilnego należy do sądów. Ale sądy niemogą się same zajmować zarządem majątku wszystkich małoletnich i kurandów, mają więc tylko nadzór nad ustanowionymi opiekunami i kuratorami. W prowincyach węgierskich istnieją osobne komisye sierocieńskie, które się zajmują sprawami małoletnich i innych kurandów. Ażeby więc zaprowadzić jednostajność w zarządzie majątku powierzonego tym komisyom, wydana została na mocy pomienionej uchwały ministerstwa finansów obszerna instrukcya, według której przechowywanie i wyrachowanie majątku sierot odbywać się ma w podobny sposób jak w kasach erarialnych.

XI. Cesarski patent z dnia 29. maja 1853 względem zaprowadzenia powszechnego kodeksu cywilnego w Siedmiogrodzie.

XII. Cesarski patent z dnia 29. maja 1853 zaprowadzający zmiany w istniejących potąd w tym kraju koronnym rozporządzeniach prawnych względem praw własności dóbr nieruchomych, względem ich zadłużania i zastawu, tudzież względem prawa sukcesyi i Awityczności.

Jego ces. król. Apostolska Mość wyrzekł już w najwyższym patencie z dnia 31. grudnia 1851 względem przyszłych organicznych urządzeń w krajach koronnych zasadę, że powszechny kodeks cywilny, jako prawo ogólne, ma być obowiązujący dla wszystkich obywateli państwa austryackiego. Zgodnie z tą zasadą, na której się także opiera jedność państwa, zaprowadzono austryackie prawo prywatne teraz także w Siedmiogrodzie, zwłaszcza, że już było obowiązujące we wszystkich innych krajach koronnych. Niepotrzeba obszernych rozpraw, by wykazać ważność tego kroku i dobroczynne jego skutki bezpośrednio dla Siedmiogrodu a w dalszem następstwie dla całego państwa.

Reforma prawa prywatnego wywiera wpływ na wszystkie stosunki życia, a ulepszenie tego prawa przynosi korzyść wszystkim obywatelom państwa.

Zaprowadzenie wzorowego austryackiego kodeksu cywilnego w Siedmiogrodzie, gdzie prawie w każdej okolicy inne przepisy były obowiązujące, a mianowicie posiadanie dóbr nieruchomych bardzo było niepewne, jest bez wątpienia bardzo wielkim postępem; a ulepszenia prawodawcze w tak rozległym i błogosławionym kraju jak Siedmiogród, wywrą dobroczynny wpływ na całą monarchyę, gdyż mieszkańcy tamtejsi w licznych zostają stosunkach z ludnością innych prowincyi.

Jednak zatrzymano niektóre od wieków istniejące właściwe stosunki tego kraju koronnego, jak dalece się niesprzeciwiają postanowieniom nowej ustawy. Tak n. p. utrzymano nadal powagę sądów duchownych w sprawach zawierania i rozwiązywania małżeństwa; osobiste uzdolnienie do zawarcia małżeństwa sądzone być ma w Siedmiogrodzie według tych ustaw, którym podlegają strony w miarę różnicy w wyznaniu i t. p.

Jakkolwiek niejesteśmy dokładnie obeznani z stosunkami prawnemi, jakie istniały w Siedmiogrodzie przed zaprowadzeniem powszechnego kodeksu cywilnego, jednak wnosić możemy z doniesień dziennikarskich i z środków jakich używa rząd, by w tym kraju zaprowadzić uregulowane sądownictwo, w jak opłakanym stanie zostawać musiały w tym kraju stosunki prawnicze. Z wszystkich części monarchyi wysłano do Siedmiogrodu bardzo znaczną liczbę zdol-

nych jurystów dla uregulowania tamtejszego sądownictwa, które przez niejaki czas zostawało w bezczynności.

W związku z zaprowadzeniem powszechnego kodeksu cywilnego zostaje drugi powyżej wymieniony patent cesarski, którego celem jest postawić prawo własności i inne realne prawa pod opieką pojedynczych, dokładnych i wymaganiom sprawiedliwości odpowiednich postanowień, i uchylić szkodliwe następstwa, jakie wynikały z dawniejszych postanowień, które tamowały kredyt realny. W niektórych okolicach Siedmiogrodu oparte było posiadanie głównie na lennictwach albo darowiznach korony *(donationes regiae)*, które jednak mogły być odwołane, jeżeli sukcesorowie obdarzonego do pewnego stopnia wymarli, albo jeżeli się posiadacz sprzyniewierzył koronie i podobne inne przyczyny. Łatwo więc pojąć, że przy tak ograniczonem i niepewnem posiadaniu tyle tylko łożono na ulepszenie dóbr, by chwilową mieć korzyść, tudzież że nikt niemiał chęci lokować na podobnych dobrach swe kapitały. Także i to ograniczało niezmiernie napływ kapitałów do zakupywania dóbr, iż posiadanie ziemi pozwolone było dawniej tylko krajowcom, lub osobom które poprzednio uzyskały indygenat, niemniej że krewnym posiadacza przysłużało tak zwane prawo przedkupna. Wszystkie te i tym podobne ograniczenia uchylone zostały zaprowadzeniem powszechnego austryackiego prawa prywatnego, tak, iż teraz posiadanie dóbr nieruchomych w Siedmiogrodzie równie jest zabezpieczone i wolne jak w innych krajach koronnych. (D. c. n.)

Gorzelnie i browary krajowe.

Wydatek w styczniu 1855 — 1854.

(Obacz Nr. 2 i 8 Dod. tygod.)

Nr.	Okręgi kameralne	Wódka: Licz. gorz. w styczniu 1855	Wódka: Ilość wiader zacieru w styczniu 1855	Wódka: Licz. gorz. w styczniu 1854	Wódka: Ilość wiader zacieru w styczniu 1854	Zestawienie w styczniu 1855: Zajętych gorzelni więc.	Zajętych gorzelni mniej	Wydanych wiader zacieru więcej	Wydanych wiader zacieru mniej	Piwo: Licz. bro. w styczniu 1855	Piwo: Wywarzono wiader piwa w styczniu 1855	Piwo: Licz. bro. w styczniu 1854	Piwo: Wywarzono wiader piwa w styczniu 1854	Zestawienie w styczniu 1855: Zajętych browarów więc.	Zajętych browarów mniej	Wydanych wiader piwa więcej	Wydanych wiader piwa mniej
1	Bochnia	5	5611	6	6121	—	1	—	510	13	3654^{34}/..	15	2611^{20}/..	—	2	1043^{12}/	—
2	Brody	42	114963	39	111079^{20}/	3	—	3883^{20}/	—	18	2984^{7}/..	20	2771^{8}/..	—	2	212^{29}/	—
3	Brzeżany	37	97409^{24}/:	33	84979^{24}/..	4	—	12430^{4}/	—	12	2405^{35}/..	14	1894^{37}/..	—	2	510^{38}/	—
4	Czerniowce	84	221439^{24}/	92	207160	—	8	14279^{20}/	—	19	7557^{10}/..	18	5501^{18}/..	1	—	2055^{32}/	—
5	Jasło	2	1768	1	546	1	—	1222	—	9	463^{17}/..	12	583^{12}/..	—	3	—	119^{35}/..
6	Kołomyja	102	73098	120	80085	—	18	—	6987	10	2730^{28}/..	10	2160^{28}/..	—	—	570	—
7	Kraków	7	4833^{20}/	8	8248^{20}/..	—	1	—	3415	6	496^{15}/..	7	579^{20}/..	—	1	—	83
8	Lwów	4	11966	4	12369	—	—	—	403.	7	2034^{1}/..	8	1886	—	1	148	—
9	Nowy Sącz	8	4162	7	2770	1	—	1392	—	11	798^{18}/..	15	955^{9}/..	—	4	—	156^{31}/.
10	Przemyśl	12	29661^{20}/..	16	37780	—	4	—	8118^{20}/..	15	2828^{25}/..	13	2117^{22}/..	2	—	711^{3}/..	—
11	Rzeszów	20	29801	19	19952	1	—	9849	—	22	2313^{10}/..	24	2092^{34}/..	—	2	220^{16}/..	—
12	Sambor	9	32023	13	41184^{20}/..	—	4	—	9161^{20}/..	7	1983^{6}/..	7	1165^{8}/..	—	—	817^{38}/..	—
13	Sanok	3	4085	5	3447	—	2	638	—	9	579^{20}/..	10	676^{16}/..	—	1	—	96^{36}/..
14	Stanisławów	72	123226^{20}/	77	112702^{2}/:	—	5	10524^{18}/	—	13	3788^{2}/..	14	4045^{2}/..	—	1	—	257
15	Stryj	19	66934^{20}/..	21	72845	—	2	—	5910^{20}/..	11	3113^{25}/..	11	2442^{36}/..	—	—	670^{29}/..	—
16	Tarnopol	109	385320^{20}/	107	368521	2	—	16799^{20}/	—	24	6166^{37}/..	23	4365^{10}/..	1	—	1801^{27}/	—
17	Tarnów	12	20989^{20}/..	12	15084	—	—	5905^{20}/..	—	13	1322^{16}/..	12	997^{20}/..	1	—	324^{36}/..	—
18	Wadowice	11	9148	16	12688^{20}/..	—	5	—	3540^{20}/..	15	2773^{2}/..	17	3209^{4}/..	—	2	—	436^{2}/..
19	Żółkiew	25	59001^{20}/..	23	58232	2	—	769^{20}/..	—	14	1990^{29}/..	15	1875^{27}/..	—	1	115^{2}/..	—
	Razem	583	$1,295.441^{24}$/	619	1,255,794/^{22}	—	36	39647^{2}/:	—	248	49984^{17}/:	265	41931^{13}/..	—	17	8053^{4}/:	—
	Do tego wydatek w mieście Lwowie:									9	4682^{22}/..	11	4744^{36}/..	—	2	—	62^{14}/..
	w Krakowie:									7	2207^{10}/..	8	1937^{20}/..	—	1	269^{30}/:	—
	Razem:									16	6889/^{32}..	19	6682/^{16}..	—	3	207^{16}/:	—
	Suma ogólna:									264	56874^{9}/:	284	48613^{29}/..	—	20	8206^{20}/	—

Zestawienie produkcyi zacieru w styczniu z grudniem r. 1855.

Obwód:		Bochnia	Brody	Brzeżany	Czerniowce	Jasło	Kołomyja	Kraków	Lwów	Nowy Sącz	Przemyśl	Rzeszow	Sambor	Sanok	Stanisławów	Stryj	Tarnopol	Tarnow	Wadowice	Żółkiew	Miasto Lwów	Miasto Kraków
W przecięciu zacierała każda gorzelnia wiader w	grud.	1084	2637	2677	2656	976	800	893	2991	417	2239	1577	3343	1077	1467	3720	3554	1695	663	2311	—	—
	stycz.	1122	2737	2633	2636	884	7167	690	2991	520	2472	1490	3558	1362	1713	3523	3535	1749	832	2360	—	—
W porównaniu z grud. zacierano w styczniu	więcej	191	4193	3702	3609	—	4285	—	—	803	—	—	1938	854	29356	—	8567	647	—	1218	—	—
	mniej	—	—	—	—	1160	—	527	—	—	1689	1733	—	—	—	3637	—	—	3447	—	—	—
Pędziło w styczniu gorzelni	więcej	—	—	2	2	—	16	1	—	—	—	—	—	—	8	—	3	—	—	4	—	—
	mniej	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—

W całym kraju było w styczniu o 21 gorzelni więcej; jedna gorzelnia pędziła w styczniu tyle, jak w grudniu, t.j. w przecięciu 2222 wiader.

Ogólna produkcya w całym kraju była większa o 47.070 wiader zacieru niż w grudniu.

Zestawienie produkcyi piwa w styczniu 1855 z grudniem 1854 r.

Obwód:		Bochnia	Brody	Brzeżany	Czernio-wce	Jasło	Kołomyja	Kraków	Lwów	Nowy Sącz	Przemyśl	Rzeszow	Sambor	Sanok	Stanisła-wów	Stryj	Tarnopol	Tarnow	Wadowice	Żółkiew	Miasto Lwów	Miasto Kraków
W przecięciu produkował każdy browar w wiader	grud.	288	186	270	457	55	329	95	387	55	215	111	327	71	288	287	295	110	183	171	526	342
	stycz.	281	166	201	398	52	273	83	291	73	189	105	283	64	291	283	257	103	185	142	520	315
W porównaniu z grud. warzono w styczniu	więcej	—	—	—	—	—	—	22	—	138	—	—	—	—	—	—	—	2	21	—	—	—
	mniej	94	739	1108	676	144	559	—	674	—	606	471	303	62	264	38	918	—	—	236	74	189
Było w stycz. browarów	więcej	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
	mniej	—	2	1	—	2	—	—	—	1	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—

W całym kraju było w styczniu o 7 browarów mniej; jeden browar produkował w przecięciu 216, w grudniu zaś 236 wiader.
Ogólna produkcya w całym kraju była w styczniu mniesza o 6928 wiader piwa niż w grudniu z. r.

Opisy obrazów znajdujących się w kościołach miasta Lwowa.

przez:

Felicyana Łobeskiego.

(Obacz Nr. 19, 20, 27, 28, 29, 30, 40, 41, 50, 51 i 52 z r. 1854. Dodatku tygodniowego.)

Kościół parafialny pod wezwaniem ś. Maryi Magdaleny na przedmieściu: Nowy świat.

Powyżej kościoła ś. Łazarza, na wzgórzu panującem nad miastem, po prawej stronie drogi wiodącej od miasta, wznosi się kościół ś. Maryi Magdaleny, obszerna budowa włoskiego nowszego stylu, z dwoma wieżami i okazałym od przodu frontonem. Na miejscu tem stała niegdyś kamienna figura, dotąd opodal kościoła stojąca, z wizerunkami męki Pańskiej, przy której niejaka Anna Pstrokońska, nobilis, jak opiewa kościelny dokument, w r. 1600 na cześć ś. Maryi Magdaleny mały drewniany kościołek wystawiła; który gdy później rozebrany został, stanął na jego miejscu obecny kościół murowary wraz z klasztorem xx. Dominikanów. W r. 1784 księża Dominikanie przeniesieni ztąd zostali do dawnego ich klasztoru w mieście przy kościele Bożego Ciała, ten zaś zamieniono na szkoły, dóm pracy dobrowolnej i mieszkanie proboszcza i wikaryuszów.

Budowa tego kościoła składa się z dwóch części, z dość obszernego presbiteryum, zaokrąglonego od strony wielkiego ołtarza, mającego dwułuczne gotyckie sklepienie, i z głównej nawy kościoła mającej liczne szerokie okna i okrągłe włoskie sklepienie. Jest więc widoczna, iż budowa niniejszego kościoła powstała nie naraz, lecz w rozmaitych wiekach i ograniczała się zapewne pierwotnie na dzisiejszem presbiteryum a ówczesnym kościele właściwym; którą to dwoistę budowę kościoła nie tylko struktura ale i sam jego materyał okazuje, gdy bowiem mury głównej nawy kościoła są z cegły; dawne gotyckie presbiteryum jest wzniesione z kamienia.

Kościół ś. Maryi Magdaleny posiada wiele i dość ozdobnych ołtarzy, które podobno winny swe wzniesienie biskupowi Sierakowskiemu. Są one włoskiej struktury, z dostatkiem złocenia i snycerskich ozdób. Wielki ołtarz znacznie duży i suto złocony, boczne po większej części pociągnione barwą mają także liczne złocenia, sztukaterye i figury świętych i aniołów.

Najdawniejszym zaś zabytkiem a ciekawym krajowej sztuki przynajmniej w archeologicznym względzie pomnikiem, jest tu dawny wielki ołtarz z kamienia, znajdujący się w głębi po za dzisiejszym wielkim ołtarzem i od niego całkiem zakryty. Wypełnia on całą zaokrągloną ścianę w presbiteryum, począwszy od posadzki aż po samo sklepienie. Miejsce od niego aż po dzisiejszy wielki ołtarz, jest miejscem dawnego choru byłego tu konwentu OO. Domioikanów. Ołtarz ten jest szczególnym w swoim rodzaju. Będąc wielkiego rozmiaru, wyrobiony jest cały jak rzeczono z kamienia, nie snycerską ale prawdziwie kamieniarską robotą. Dziwnie się tu kojarzą, i dawność czasu, a zatem wpływ wieku, i ciężkość ręki, co tym wizerunkom wykonanym tu w kamiennej płaskorzeźbie nader oryginalny typ nadaje. — Ołtarz ten składa się z czterech wysokich kolumn, między któremi znajdują się cztery arkady. Na kolumny spadają ramiona gotyckiego sklepienia. Kolumny te są obmalowane niebiesko, farba zda się jeszcze z pierwotnych czasów budowy kościoła i wystawienia ołtarza, po nich w płaskorzeźbie białe głowy cherubinów i złote winne grona. Środkowa arkada przedstawia właściwy obraz ołtarza, Maryą Magdalenę klęczącą śród skał, postać w naturalnej wielkości i w płaskorzeźbie, z zwykłemi godłami pokuty. Szaty powleczone barwą, w górze aniołowie przygrywający, ponad którémi Duch święty i w niebieskiej szacie z bielejącym włosem Bóg Ojciec, a powyżej jeszcze z berłem w ręku siedząca na tronie Marya; postacie w naturalnej wielkości, wszystko w płaskorzeźbie.

Dwie poboczne arkady przedstawiają także sceny z życia Maryi Magdaleny, w takiejże samej kamiennej gdzieniegdzie barwą powleczonej i prawie kolosalnej płaskorzeźbie. Po prawej stronie klęczy Marya Magdalena przed każącym stojącym na mownicy Chrystusem; mównica w kształcie dzisiejszych ambon, na niej cherubin. W arkadzie po lewej stronie ukazuje się Chrystus jako ogrodnik, a przed nim Marya Magdalena do nóg upadająca.

W dolnych dwóch niszach, po obu stronach ofiarnego stołu są także dwa wizerunki z żywota Maryi Magdaleny. Po prawej stronie Marya Magdalena przychodzi nad grób, lecz siedzący na głazie aniołek zwiastuje opróżnione święte miejsce; po lewej trzy Marye, znajdujące się w grobie, przyniósłszy z sobą maście i oleje. Szczyt ołtarza już na sklepieniu, zajmuje Chrystus na krzyżu, także w płaskorzeźbie.

Cały ten ołtarz jak rzeczono wyciosany jest z kamienia, gdzieniegdzie pozostaje szary kamień, więcej widać wytartej barwy, a gdzieniegdzie i złoto. Około niego leżą dotąd różne dawne do niego należące odłamki, szczątki i części ołtarza, dawne gradusy, kilka desek z dawnych stalów, a z nich kilka wyjętych portretów, przedstawiających kardynałów z zakonu ś. Dominika, oraz wielki niegdyś przez tychże zakonników używany pulpit choralny.

Dzisiejszy wielki ołtarz mieści w sobie obraz olejny, przedstawiający także Maryą Magdalenę klęczącą i pokutującą, lecz choć póżnym, słabym jest tylko pod względem sztuki utworem. Podobnyż jemu znajduje się za nim drugi, pierwszym zasuwany, przedstawiający Matkę Bożą bolesną z umarłym Chrystusem na łonie. Również i o innych obrazach tego kościoła umieszczonych po ołtarzach bocznych, nie wiele możem powiedzieć; treść ich jest: Pozdrowienie Anielskie, ś. Antoni Padewski, ś. Jan Nepomucen, Chrystus w ogrojcu, ś. Józef, Matka Boża Częstochowska, Przemienienie Pańskie i ś. Brygita; wyjąwszy dużo piękniejszego od nich obrazu, umieszczonego w jednym z ołtarzy bocznych po lewej stronie kościoła, a przedstawiającego świętego Jacka, unoszącego statuę N. Panny i puszkę z komunikantami. W głębi widać palący się Kijów. Ma to być obraz lwowskiego malarza Gertnera, ucznia Stroińskiego.

Wymieniając obrazy nie pomijamy także obrazu na korytarzu, w kształcie wielkiego półkoła, freskowy i dawny zabytek, sięgający bez wątpienia pierwotnego założenia kościoła. Przedstawia on Chrystusa na wybrzeżu morskiem, oddającego klęczącemu Piotrowi klucze. W głębi widać resztę apostołów zatrudnionych rybołostwem. Do koła obrazu roztacza się szlak z ulatujących aniołków, trzymających rozmaite godła kościelne. Kompozycya, perspektywa jak i cała symetrya tego obrazu, a szczególniej też ów wieniec pięknie rysowanych i malowniczo ugrupowanych aniołków, czynią ten ułamek szacownym dawnej u nas sztuki zabytkiem, który mimo że z tak dawnych czasów pochodzi, mógłby stać w równi z niejednemi pierwszego rzędu dzisiejszemi freskami naszych kościołów.

Przed wielkim ołtarzem znajdują się także dwa obrazy dość dawne, olejne: Pozdrowienie Anielskie, i postać zakonnicy Dominikanki z niewyraźnym podpisem, utwory klasztorne, mające cechę 17go wieku, i zostawione tu zapewne przez księży Dominikanów,

W zakrystyi znachodzim cztery piękne ryciny, sztychy włoskie, przedstawiające czterech Ewangelistów: Łukasza, Marka, Mateusza i Jana, głowy blisko naturalnej wielkości, z podpisami: *Joannes Bapt. Piazzeta pinxit, Pitteri sculpsit.*

Pierwsze poświęcenie otrzymał kościół od Zacharyasza Nowoszyckiego, biskupa Neapolitańskiego i szufragana lwowskiego w roku 1639.

Na jednym z dzwonów jest napis: *Haec campana facta est cura R. P. Mathiae, Tryga P. R. prius con. S. S. M. a. 1699.*

Na drugim daje się czytać: *R. P. Hiacynthus Snopkowski M. ex prov. et S. M. M. fieri curavit A. D. 1737. diebus Maij.*

Na owej zaś dawnej wspomnionej kolumnie z męką Pańska, która się składa ze słupa i z osadzonej na niej kamiennej kapliczki, znajduje się następujący wiersz łaciński:

Pro servis Dominus moritur, pro sanibus Insons,
Pro egrotis Medicus, pro grege pastor obit.
Pro populo Rex mactatur, pro milite Ductor,
Proque opere ipse opifex, proque homine ipse Deus!
Quid servus, Sons, Aegrotus — quid Grex Populusque
Quid Miles, quid Opus, quidve homo solvet? — Amet!

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Przemyśl R. 1512, 1515 i **1557.**

Zygmunt August zatwierdza wyrok komisarski, wydany w sprawie o błonie miedzy Władyką przemyskim i Mieszczanami.

Sigismvndvs Avgvstvs, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dvx Lithuaniae, Russiae, Prnssiae, Masouiae, Samogithiaeq(ue) etc. Dominus et haeres. Significamus tenore praesentiu(m) quib(us) | expedit vniuersis et singulis, praesentibus et futuris harum noticiam habituris. Exhibuisse coram nobis certos Consiliarios nostros nomine Famatorum Proconsulis et Consulum Ciuitatis nostrae **Przemisl**iensis literas pergameneas, titulo et sigillo subappe(n)|so Diui Parentis nostri communitas, sanas, saluas et integras, nulliq(ue) vicio aut suspicioni obnoxias, Confirmationem sententiae, per Commissarios a Diuo parente n(ost)ro ad id specialiter designatos ratione quorundam bonorum in eisdem literis specifica|torum inter Ciues praedictos et Wladicam **Przemysl**ien(sem) latae, et per partes ipsas susceptae et approbatę, in se continentes, Prout id ex eiusmodi literis noscere cuiq(ue) intuenti licet, Quarum is tenor sequitur.

In nomine Domini amen. Ad | perpetuam rei memoriam. Diuinitus et rationabiliter adinuentum est, vt ea quae sub tempore geruntur, literarum apicibus et testium fidedignornm annotatione perhennentur. Proinde nos **Sigismvndvs** Dei gratia Rex Poloniae, magnus | Dvx Lithuaniae, Necnon terrarum Cracouiae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiauiae, Russiae, Prussiaeq(ue) etc. Dominus et haeres. Significamus tenore praesentium quibus expedit vniuersis et singulis, harum noticiam habituris. Quo(modo) in n(ost)ra co(n)sti|tuti praesentia Famosi Procunsul et Consules Ciuitatis n(ost)rae **Przemisl**ien(sis), supplicaru(n)t humil(ite)r n(ost)rae M(ajesta)ti, q(ua)t(e)nus eisdem l(ite)ras tenoris infrascripti de gratia et munifice(n)tia n(ost)ris Regiis, approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Quarnm tenor seq(ui)t(ur) |

Mathias Dei gratia Episcopus **Przemysl**iensis, et Regni Poloniae Cancellarius, ex speciali Co(m)missione, Andreas Czurilo de Stobanicze Castellanus, Petrus Kmitha de Vissnicze Capitaneus, et Debeslaus Chmyeleczki Equiso et Exactor, **Przemisl**ien(ses) | Judices Co(m)missarii per Ser(enissi)mum Principem et d(omi)num dominum Sigismvndvm, Dei gratia Regem Poloniae, magnum Ducem Lithuaniae, Russiae, Prussiaeq(ue) etc. Dominum et haeredem, d(omi)num n(ost)rum gratiosissimum, partibus infrasc(ri)ptis et causae special(ite)r | dati et deputati. Significamus tenore praesentium quibus expedit vniuersis et singulis praesentibus et futuris harum noticiam habituris. Quo(modo) Famati Nicolaus Baccalarius Proconsul, Jacobus Sworcz, Caspar et Joannes Mazur Consules ac tota Co(mmu)nitas Ciuitatis **Pr(z)e|mysl**ien(sis) Actores, per suum Procuratorem cum sufficie(n)ti Procuratorio, producta Co(m)missione sacrae Regiae M(ajesta)tis coram nobis et Judicio n(ost)ro, contra Ven(era)b(i)lem Anthonium Oniki Wladicam **Przemysl**ien(sem), et deinde citatione exinde secuta contra praedictum Wladi|cam per nos data, Quam Co(m)missionem praedicti Ciues legi coram nobis optaueru(n)t: quae et lecta est h(ujus)mo(d)i sub tenore.

Sigismvndvs Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dvx Lithuaniae, Russiae, Prussiaeq(ue) etc. D(omi)nus et haeres. Generoso Andreae Czurilo de Stoia|nicze, Castellano, Petro Kmitha de Visznicze, Capitaneo, et Dobeslao Chmyelyeczki, Equisoni et Exactori **Przemysl**ien(sibus), fidelibus dilectis, gratiam Regiam. Generosi ac fideles n(ost)ri dilecti. Quamuis superiori tempore vobis et caeteris Co(m)missariis n(ost)ris, v(ideli)c(e)t Joa(n)ni | Odrowąsch de Sprowa, Palatino Russiae terrarum generali, et Schamborien(si), Stanislao de Chodecz Marsalco Regni n(ost)ri, et Leopoliensi, Capitaneis, co(m)miseramus, vt Ciuibus **Prezmysl**iensibus cum Wladica iusticiam occasione certarum, sarepta, lacuum et rubeto|rum in suburbio Ciuitatis **Przemisl**ien(sis) sitorum, et aliarum rerum, ministraretis.

Zygmunt August *z Bożej łaski Król Polski, Wielki Książe Litwy, Rusi, Prus, Mazowsza, Żmójdzi i t. d. Pan dziedziczny, oznajmiamy osnową niniejszego wszem w ogóle i w szczególności, teraz i na przyszłość będącym, do czyjej wiadomości to dójdzie: iż pewni z Rad Naszych przedłożyli Nam imieniem Sławetnych Burmistrza i Radźców miasta Naszego* ***Przemyśla*** *list na pergaminie, znamieniem i wiszącą świętej pamięci Rodzica Naszego pieczęcią stwierdzony, nienadpsuty, bez uszkodzenia, całkowity, od wszelkiej wady lub podejrzenia wolny, zawierający potwierdzenie wyroku, który Komisarze od świętej pamięci Rodzica Naszego umyślnie do tego wyznaczeni, w sprawie o pewne w tem piśmie wyszczególnione dobra, miedzy wspomnionymi Mieszczanami i Władyką* ***przemyśl****skim wydali, a strony przyjęły i potwierdziły, jako to każdy doczytać się może z tegoż pisma, którego treść następująca:*

W imię Pańskie amen. Na wieczną rzeczy pamiątkę. Z natchnienia to Bozkiego i rozumnie wymyślono, aby czyny w swoim czasie spełnione pismiennemi znaki i świadków wiarygodnych uwieczniać zapisaniem. Przeto My ***Zygmunt****, z Bożej łaski Król Polski, Wielki Książę Litwy, a ziem krakowskiej, sądomirskiej, sieradzkiej, łęczyckiej, kujawskiej, ruskiej i pruskiej i t. d. Pan i dziedzic — podajemy do wiadomości osnową niniejszego wszym w ogóle i w szczególności, którym wiedzieć o tem się przyda: iż stanąwszy w obec Nas Sławetni Burmistrz i Radżcy miejscy* ***przemyscy****, uprasżali Naszej Najjasniejszości, abyśmy im pismo niżej przytoczone z łaski i wspaniałości królewskiej uznać, potwierdzić i umocnić raczyli. Osnowa zaś tego pisma jest taka.*

Maciej *z Bożej łaski Biskup* ***przemyśl****ski i Kanclerz korony polskiej, ze szczególnego zlecenia, Andrzej Czuryło ze Stojanic Kasztelan, Piotr Kmita z Wiśnicza Starosta i Dobiesław Chmielecki Koniuszy i Poborca* ***przemyśl****ski, Sędziowie-Delegaci, przez Najjaśniejszego Pana Zygmunta z łaski Bozkiej Krola polskiego, Wielkiego Książęcia litewskiego a Rusi, Prus i t. d. Pana i dziedzica, Pana nam najłaskawszego stronom niżej wymienionym i sprawie wyłącznie wyznaczeni i wysłani — oświadczamy osnową niniejszego wszystkim w ogóle i w szczególności, teraz i na przyszłość będącym, do których wiadomości to dójdzie: jako Sławetni Mikołaj Bakałarz Burmistrz, Jakób Sworc, Kasper i Jan Mazurowie Radżcy, i cała gmina miasta* ***Przemyśla****, powodowie przez swego pełnomocnika z dostatecznem pełnomocnictwem, po złożeniu zlecenia Uświęconej Królewskiej Mości przed nami i sądem naszym przeciw Wielebnemu Antoniemu Oninki, Władyce* ***przemyśl****skiemu, i po wydaniu przez nas wynikłego ztąd następnie na wspomnionego Władykę pozwu, żądali, aby im owo w obec nas odczytano zlecenie, które też odczytane zostało w takiej osnowie:*

Zygmunt *z Bożej łaski Król Polski, Wielki Książe Litwy a Rusi, Prus i t. d. Pan dziedziczny — Rodowitemu Andrzejowi Czuryle ze Stojanic Kasztelanowi, Piotrowi Kmicie z Wiśnicza Staroście i Dobiesławowi Chmieleckiemu Koniuszemu i Poborcy* ***przemyśl****skiemu, wiernie Nam miłym łaskę Naszą królewską. — Rodowici, wierni Nam i mili! Jużto dawniejszemi czasy zlecilismy byli Wam i innym Komisarzom Naszym, mianowicie Janowi Odrowążowi ze Sprowy Wojewodzie i Generałowi ziem ruskich a samborskiemu, Stanisławowi z Chodźca Marszałkowi koronnemu a lwowskiemu Starostom, abyście Obywatelom* ***przemyśl****skim z Władyką z powodu pewnych zarośli, jezior i krzaków na przedmieściu miejskiem* ***przemyśl****skiem będących i innych rzeczy sprawiedliwość wymierzyli.*

(D. c. n.)

Główny Redaktor **M. Szrzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. Drukarni rządowej.